

Tervek a Mars bolygóval

Mondanom se kell, hogy ez nagyon komoly tanulmány lesz, mert tudományos dolgokban nem értem a tréfát, különösen olyan szigorú időkben, mint a mostaniak. A régi jó háborús világban egészen más volt. Akkor mindenki jókedvű volt, aki otthon volt és örült a vidám Hőfereknek, a szép nagy győzelmeknek, a nagyszerű konjunktúráknak és annak a kilátásnak, hogy a háború legálább ötven évig fog tartani. Akkor lehetett figurázni, mert megvolt a hozzávaló érzék minden jó hazafiban.

Hát ezekben a felejthetetlen daliás időkben én is megengedtem magamnak azt a tréfát, hogy avatatlan tollal nyúltam a Mars-problémához. Nem a hadisten Marséhoz, mert az olyan avatott kézben volt, mint a Potioreké, hanem a Mars bolygó-csillagéhoz, amit vörös képéről bárki fölismerhet az égi mezőkön. (Talán erről kapta a hadisten is a nevét, akit, úgy látszik, már a rómaiak is vörös képű és mérges nézésű generalissimusznak képzeltek.)

A Mars bolygóról, amely az utóbbi évtizedekben élvezett népszerűségét leginkább Wells regényének köszönhette, 1916 óta fantasztikus hírek keringnek az újságokban. Ekkor észleltek először a földi dróttalan távírók olyan zavaró tüneteket, amiket semmiféle földi forrásból nem tudtak kimagyarázni. Kozmikus okokat kellett keresni s Marconinak az az ötlete támadt, hogy itt alighanem a különben is régen gyanús Mars keze van a dologban. Ezek a zavarok végeredményben rendszeres jelek, amikkel a Mars-lakók akarnak valamit üzeni a Föld-lakóknak. Persze azokban az időkben a Föld „foglalt” volt, „mással beszélt”, stb., s „nem jelentkezett” senki okos ember a hívásra. Én megpróbáltam kitalálni a Mars-beli üzenetet, de a ciklem „rajtunk kívül álló okokból” nem jelenhetett meg. Persze, ha azt írtam volna, hogy a Mars-lakók hadikölcsönjegyzésre biztatnak, vagy azt üzenik, hogy „emberhúsmészáro-

sok, kitartás!”, akkor cikkem megjelenhetett volna s talán valami fityegőt is kaptam volna érte. De abból a feltevésből indultam ki, hogy a Mars-lakók sokkal öregebb emberiség lévén a Föld-lakóknál, bizonyosan sokkal okosabbak is, azt üzenttem velük a Földnek:

– Tán jó lenne, testvérek, ha eszetekre térnétek és idejében befejeznétek a háborút, mert aztán úgy a fejetekre nő, hogy akkor se tudtok tőle szabadulni, mikor már nagyon akarnátok!

Mindig áldani fogom azt a derék cenzort, aki vörös plajbászt rántva, hősi halált halatott a cikimmel. Mert ha keresztülengedi, akkor holtig szégyellnem kellene, hogy én is olyan defetista voltam, aki már 1916-ban is féltém 1918-tól. Már pedig mindig az előrelátás volt a legmegbocsáthatatlanabb destrukció.

Ellenben abból nem lett volna semmi baj, sőt tán javamra íródott volna, ha azt állapítom meg akkor, hogy Marconi vén számár, ki már a Marsban is makarónival álmodik. Ne tessék elfelejteni, hogy ez abban az időben volt, mikor az olaszt csak taljánnak hívtuk és megfogadtuk, hogy a világ legyőzése után mindenkinek megkegyelmezzünk, de a taljánnak soha ki nem bocsátunk. Még tán a rókabegyesi kukoricacsósz is meghitelt akkor rá, hogy soha többet nem megy nászútra Velencébe. Én is fogadtam ilyesmit s azt hiszem, meg is fogom tartani, hanem olyan szégyentelen már mégse tudtam lenni, hogy Marconit lepocskoljam. Belátom, hogy ez nem volt tőlem hazafias dolog, de úgy látom, most már általános lett az elhazafiatlanodás, mert a nagy Mussolini nemzetének még a kukoricacsószok is megbocsátottak és Marconi és örvend már némi tiszteletnek.

A titkos jelek ugyanis több-kevesebb rendszerességgel azóta is jönnek a világúrból s a Mars-teória egyre több hívőre talál. Még a szakkörök is azt mondják, hogy elvileg lehet benne valami s a leghíresebb obszervatóriu-

mok is nekigyürkőznek, hogy teleszkóp-szemlével kivizsgálják, mi van hát benne. Erre nagyszerű alkalom is lesz augusztusban, amikor a Mars földközelpontba kerül, ahogy a csillagászok mondják. Ezt úgy tessék érteni, hogy a testvér-planetá néha négyszáz millió kilométerre van hozzánk, most azonban pottom hatvan millió kilométerre közelít meg bennünket. Ez persze még mindig elég tekintélyes távolság s azért arra nincs is kilátás, hogy sikerülne átkiáltanunk a Marsba, „hej, bruder, hogy állsz az aranyparitással?“, vagy hogy a Mars-beliek kurjantanának át ide egy kis földi konszolidációért. Hanem abban lehet bizakodni, hogy a Jungfrau-ról tudunk egy-két fényjelet váltani a testvérral, ha ugyan most meg ő nincs elfoglalva egy kis világháborúval „a szebb és jobb jövőért“.

Bízom benne, hogy sikerül a dolog, sőt szívből kívánom is, hogy sikerüljön, mert bizonyos egyéni érdekem is fűződik hozzá. Nem akarok hazugságban maradni a feleségem előtt, akinek megígértem, hogy a tíz éve tervezett nyaralás most már igazán nem marad el. Amint a fényiratozás megindul, szakbizottságok mellőzésével rögtön megállapítják a Mars és Föld közötti közlekedés tarifáját, augusztus végén már meg is indulhat a csillagközi légvasút s mehetünk Mars-Almádba. Mifelénk ugyanis, a homokon, most csak a nábobok bérelhetnek tanyát, azok is csak a malacuknak. (Mert most csakugyan divatban van a malacnyaraltatás Szeged környékén, csakhogy nagyon sok pénz kell hozzá. Eperfás tanyán háromszézer koronát kell fizetni egy városi malac után egy hónapra. Ahol a helyzet olyan, hogy a szomszéd kukoricájába is beszökhethet a malac, ott ötszázézer korona a panzió.)

A feleségemnek ugyan vannak némi aggodalmi, hogy protekció nélkül még Mars-Almádba se tudunk eljutni, én pedig protekció-szerzésben sohase voltam valami kantáros legény. Ezúttal azonban jogom van fölünyesen mosolyogni.

– Kövesligethy Radó világhírű csillagász és a világon a legjobb ember. Azt a Marsban bizonyosan sokkal jobban tudják, mint itthon, ennél fogva ott az ő szavára sokat adnak.

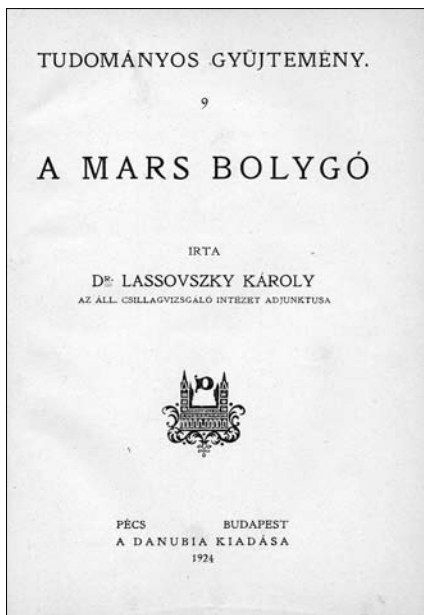
– De hát hogy jutsz te Kövesligethy Radóhoz? – kérdezi megdöbbenve az asszony.

– Van neki egy háromszáz oldalas csillagászati földrajza és azt én elejétől végig elolvastam minden algebrai levezetésével együtt. Hát mit szólsz ehhez?

Életemben először ismerte el rólam feleségem, hogy élelmes ember vagyok, s magára vállalta, hogy a jövő hónapra száraz időért imádkozik. Most már csak őbenne lesz a hiba, ha olyan zuhogó esőben találja elérni a Mars a föld-közelt, hogy a Jungfrau is elázik bele. Mert akkor nem fényiratoztatunk és nem nyaralunk az idén se. Várunk kell 1997-ig, Mars-Almádi csak akkor lesz megint föld-közelpontban.

Móra Ferenc

(1927)

Lassovszky Károly a Mars 1924-es nagy oppozíciója alkalmából írta ezt a könyvecskét, melynek legvégén mértéktartóan ír a marsbeli élet lehetőségéről: „... mindössze annyit mondhatunk, hogy eddigi ismereteink szerint a bolygók közül a Mars bír leginkább oly feltételekkel, melyek a földiekhez legjobban hasonlítanak, de ez a körülmény még nem jogosít fel bennünket arra az állításra, hogy a Marson valóban van élet.“